

Valentina Petrus*

Asylum Procedures in Selected European Countries

Denmark Legal framework

- The Geneva Convention of 1951 and New York Protocol of 1967;
- The Aliens Act No. 226/1983, with amendments;
- The Integration Act No. 474/1998;
- The Repatriation Act No. 353/1999;
- The Dublin Convention;
- The Schengen Agreement entered into force in March 2001.

** Valentina Petrus; Mgr., Inforoma*

Very important is to establish the asylum seekers's identity and his travel route to Denmark. If Danish Immigration Service (DIS) is unable to make a decision on entry, the asylum seeker may be detained until the informations can be establish. Asylum seekers who are not rejected at the border will be allowed to enter Denmark and they will be taken to the registration centre Sandholm, near Copenhagen. The asylum seekers are required to fill a questionnaire detailing personal data and reasons for seeking asylum. All asylum seekers attend an interview with a representative of the DIS and they will have the opportunity to explain in detail the answers given in the questionnaire. The interview and the replies of questionnaire are very important moments of the asylum procedure, because on the basis of those informations, asylum seekers will be placed in the accelerated procedure for "manifestly unfounded" claims or in the regular status determination procedure.

Admissibility procedure

The admissibility practice in Denmark applies only to the issues of "safe third country" and transfers in accordance with Dublin Convention. In the cases where the police are unable to establish the asylum seeker's identity and his travel route to Denmark, and The DIS is therefore unable to make a decision on entry to territory or rejection, the asylum seeker will be detained. The DIS has to decide in three months. The asylum seeker can fill an appeal to the Ministry of Interior against the decision of the DIS, but this appeal does not have suspensive effect. If the asylum seeker cannot be returned to the "safe third country" he will be admitted to the asylum procedure.

After registration by the police, the asylum seekers attend the interview with a representative of the DIS. If, after the interview, the Danish Immigration Service decides to process the case in the "manifestly unfounded" procedure, it will be forwarded to Danish Refugee Council (DRC) for independent review. If DRC does not agree with the DIS's decision to classify the case as "manifestly unfounded" asylum application has the right to veto the decision.

This is a unique phenomenon in the European countries asylum procedures. DRC is a partly funded by the state. If the DRC veto the case DIS will transfer the case to the normal determination procedure. (For example, in 1999, the DRC vetoed 17 % of the cases.) Against the negative decision on "manifestly unfounded" application is no right of appeal. The rejected asy-

lum seeker has to leave the country immediately. In the Danish asylum procedure there is also another fast procedure for the applicants from “safe countries of origin”. The asylum seekers from those countries will not fill the questionnaire and they can be detained to be sent back to their own country.

According to the Danish asylum legislation, *safe third countries* are: all the European countries, USA, Canada, Australia, New Zealand, Japan, Benin, Ghana, Niger, Senegal and Tanzania.

Regular status determination procedure

During the regular asylum procedure the asylum seeker is interviewed by the DIS which decides on the first instance. If the decision is negative, under the normal procedure, he will automatically be appealed to the Refugee Appeals Board. The appeals under the normal procedure have suspensive effect and every asylum seeker is provided with a lawyer paid by the State.

Hearings before the Appeals Board are not public and the presence of the asylum seeker and his legal representant is required. The decision of the Appeal Board is final and cannot be appealed. DRC provides informations and legal aide to all asylum seekers during the whole asylum procedure. A rejected asylum seeker attends a meeting with the Allien Police in order to plan his return. Denmark pays the travel ticket and provides pocket money only in the case if the person has no his own money.

Social Conditions for asylum seekers

The Danish Red Cross is responsible for all humanitarian tasks of the asylum seekers. All asylum seekers comming to Denmark are accomodate to one of two reception centres run by the Red Cross. Both centres are open centres. After the reception period (not more than 6 weeks) all asylum seekers are moved to an accommodation centre. One centre is designed to accommodate only mentally ill asylum seekers.

All asylum seekers staying in the reception or accommodation centres receive financial assistance (a clothing allowance, a food allowance and pocket money). Asylum seekers who want to live outside with family members or friends do not receive any financial assistance. According to the Aliens Act the Immigration Service must refused the social assistance to asylum seekers who refuse to cooperate with the Danish authorities during the asylum procedure (this is not available for children, pregnant women or very ill asylum seekers).

Asylum seekers have no right to take paid work in Denmark. Children of asylum seekers do not have access to the Danish school system. The Danish Red Cross is running schools for refugee children. Child care is offered also by the Red Cross and the unaccompanied minors are accommodated in special centres runs by Red Cross. The Red Cross is providing medical care in all centres and psychosocial treatment for victims of torture or war.

Finland

Legal framework

- The Geneva Convention of 1951 and New York Protocol of 1967;
- The Aliens Act No. 378/1991, with subsequent amendments;
- The Integration Act No. 493/1999;
- The Dublin Convention;
- The Schengen Agreement entered into force on March 2001.

Convention status may be granted to asylum seekers on the same terms as the refugee definition of the Geneva Convention. A residence permit on the need of protection can be issued and this is in fact de facto status. Under certain circumstances there is possible to grant residence permit on *humanitarian grounds*.

De facto status means that mentioned persons are entitled to family reunification and to the same social benefits as Convention refugees. Asylum seekers can be held at border until a interview regarding identity and travel route has been made. When another state is responsible for examining the application in accordance with the Dublin Convention, the asylum seeker is returned to that country. For this reason it is very important to determine the travel route of the asylum seeker. A person can seek asylum in Finland on a written application to the passport control, police authority, or directly to Immigration Office as soon as possible after the arrival in Finland.

The police conduct an interview regarding the identity and the travel route of the asylum seeker and his reasons to apply for asylum in Finland. The report of the interview is sent to Immigration Office. If the asylum seekers are coming from a “safe country”, the interview can be shortly. It was the case, in the last period, for Slovak Roma and Polish Roma who come to Finland.

Manifestly unfounded procedure

According with the Finnish asylum legislation, an asylum application is considered manifestly unfounded if:

- the reasons for asylum are not in concordance with the Geneva Convention reasons,
- the asylum seeker intent to abuse the asylum procedure,
- the applicant comes to Finland from a country when he has received protection,
- the applicant can be sent to another state in according to Dublin Convention.

Finland has no a list of “safe third countries” and the decision to consider a country as being “safe” is made on a individual basis. It was also the case of Slovak Romany applicants which traveled to Finland via Czech Republic considered to be a ”safe country”. On the first instance Immigration Office decides if the asylum seeker is granted as a refugee. All negative decisions of the Immigration Office are automatically sent to the Helsinki Administrative Court for examination. The Court’s decision is final. The Court’s decision can be made in two ways:

1. *The Court agrees* with the Immigration Office decision and in this case the decision is final and cannot be appealed.
2. *The Court disagrees* with Immigration Office decision and in this case the Court refferes back the case to the Immigration Office for a new decision.

Asylum seeker can lodge an appeal against the Immigration Office’s decision in 30 days from of notification of the decision. In this case, the appeal has suspensive effect.

Free legal aid is available during the asylum procedure. If the final decision is a negative one, the asylum seeker must leave Finland. He can fill a new asylum application only in the case that the situation in his country of origin or his personal situation has changed.

The asylum seekers receive legal assistance from *Refugee Advice Centre* and it is payed by the State. Interpretation services are also free during the entire asylum procedure. If the asylum seeker refuse to leave Finland, the authorities carried him out by force and if the asylum seeker is not able to pay by himself the travel ticket, he will receive a limited financial aid. Detention is used in order to prepare the expulsion of rejected asylum seekers. Detained foreigners must be allowed to communicate with a lawyer and the Ombudsman for Aliens. According to the Finnish asylum legislation it is not possible to apply for asylum in Finland from abroad. Family reunification it is possible according to Geneva Convention and Finnish Aliens Act and the application for a family reunification must be submmitted by a person living in Finland.

Social conditions for asylum seekers

Asylum seekers can stay in a reception centre or find their own accommodation. Reception centres are running by municipalities, by the state and by Finnish Red Cross; one is running by a NGO. Asylum seekers can receive allowances for food and clothing but not for accommodation. Asylum seekers can apply for a job after three months in asylum procedure. The work permission is granted by employment officer only if a job cannot fill by a national or an alien with residence permit. In practice, it is very difficult for asylum seekers to find work in Finland. All reception centres offer language courses in Finnish. Children of asylum seekers can attend Finnish schools up to 16 years, free of charge. Urgent medical service is also free of charge. The asylum seekers processed under Dublin Convention have the same rights and duties as the other applicants. According to Finnish legislation the persons under temporary protection receive the same benefits as asylum seekers, are allowed to work and do not need a work permit. After the period of temporary protection is finished, the mentioned persons can receive a basic repatriation allowance from the Finnish state.

Sweden

Legal framework

- The Geneva Convention of 1951 and New York Protocol of 1967;
- Aliens Act of 1989 with amendments;
- The Dublin Convention.

According to the Aliens act, refugee status is defined under the same terms as under Geneva Convention. The Aliens Act includes also three categories of persons who need protection (including temporary protection):

- aliens who have a founded fear of being punished by death penalty or inhuman treatment /corporal torture/ in their country of origin,
- aliens who need protection due armed conflict or are unable to return to their country of origin because of a natural catastrophe,
- aliens who have a founded fear of persecution because of their homosexuality.

The period of temporary protection takes two years and may be extended for another two years. Those persons have the right to a residence permit, are allowed to work, and the family reunification is possible (it was the case of Kosovo Albanians – those who refused to have to submit an asylum application after to return to Kosovo). Asylum applications must be submitted to

the National Migration Board. The border police have no authority to decide on entry or entry refuse of asylum seekers in Sweden. The establishment of the applicant's identity is compulsory (fingerprints, photos, language test).

Manifestly unfounded applications

According to the provisions of the Aliens Act "manifestly unfounded applications" means:

- the asylum seeker comes from a country where the human rights are respected,
- the asylum seeker comes to Sweden through a safe country territory,
- the asylum seeker can be sent to another European country under the Dublin Convention.

The decision on "manifestly unfounded application" is made by the National Migration Board and the applicant can lodge an appeal against the decision to the Aliens Appeal Board. The appeal has no suspensive effect and to obtain this the applicant may submit a separate application for suspension. In practice, the suspension is very rarely granted. During this procedure the asylum seekers are often detained.

Regular status determination procedure

In the first instance the National Migration Board decides on the asylum application (there is no time limit to take a first instance decision; In practice, it takes around 6 months).

Negative decisions may be appealed to the Aliens Appeal Board within three weeks decision's notification. The appeal has suspensive effect. Free legal aid is available during the regular status determination procedure. Interpreters are also available and payed by the state. The final negative decision is always accompanied by an expulsion order. In Sweden, applications for asylum cannot be submitted from abroad. Only the applications for family reunification can be submitted to Swedish embassy from abroad.

Social conditions for asylum seekers

Asylum seekers in Sweden are accommodated in centres running by the National Migration Board but applicants can also stay outside the centers on their own money. People staying in refugee centres receive allowance for food once a month.

During the asylum procedure the asylum seekers are not allowed to work in Sweden. All asylum seekers living in centres must participate in organised activities and language courses. Children up to 16 years have a right to education.

Belgium

Legal framework

- The Geneva Convention of 1951 and the New York Protocol of 1967;
- The Aliens Act, with amendments;
- The Schengen Agreement;
- The Dublin Convention.

According to the Belgium legislation the only recognized status is Convention status. The Aliens Office has the authority to decide the entry to the Belgium territory. The asylum seekers who do not have the travel documents to enter Belgium legally, may be detained. The Belgium legislation implemented the Dublin Convention, and the preliminary stage in the asylum procedure is the determination of the state responsible as first to examine the application. If the Belgium is not the state responsible to examine the asylum application, the asylum seeker will be sent to another state (in accordance with the Dublin Convention). Asylum applications and the entry to the territory may be refused especially if:

- the application is not founded on the criteria of the 1951 Geneva Convention,
- the alien has been expelled from Belgium,
- the application is manifestly unfounded – the asylum seeker has not serious reasons or proofs for fear of persecution relating to the criteria Article 1A/2/ of the Geneva Convention,
- the asylum seeker refuses to cooperate with the authorities etc.

The Aliens Office decides on the admissibility of the asylum application.

In case that the alien has not the travel document or his identity cannot be defined, he may be detained. If the application is not admissible, the asylum seeker cannot enter the Belgium territory. If the first instance decision on the application admissibility is negative, the asylum seeker can lodge an appeal to the General Commission for Refugees (within three days after the inadmissibility decision notification). This appeal has suspensive effect. A rejection of the appeal can be appealed to the Council of State, but in this case it has not suspensive effect. When the appeal is rejected by the Council, the applicant can be returned to the country he fled or to his country of the origin.

Normal procedure

When the first instance decision is negative the asylum seeker can lodge his appeal to the Board for Refugees Appeals within 15 days from notification. The appeal has suspensive effect. The applicant can also appeal a decision of the Board to the Council of State. In this case the appeal does not have suspensive effect. Because the Council applies the administrative procedure controls only the legality of the decision and not the facts of the case. During the regular asylum procedure all asylum seekers have free legal aid. Asylum seekers rejected by a final decision must leave the country. In Belgium it is not possible to apply for asylum from abroad. Convention refugees have a right to family reunification as soon as their refugee status, is granted.

Social conditions for asylum seekers

Asylum seekers have the possibility to choose their place of residence in Belgium but they are registered at reception centres. Applicant who must leave the country under the inadmissibility of the asylum application does not receive social assistance.

Also, asylum seekers under the inadmissibility procedure are not allowed to work. Some programmes for language courses in Dutch or French are running for asylum seekers under regular asylum procedure. Their children have access to Belgian schools. During the admissibility procedure, the reception centre provides basic health assistance. The asylum seekers processed under the Dublin Convention have the same rights as other applicants.

Some similar aspects on presented asylum systems

1. All the four presented systems have already implemented the 1951 Geneva Convention, the Dublin Convention and they are members of the Schengen Agreement.
2. States are responsible for respecting the human rights of everyone on their territory and within their jurisdiction.
3. The European Convention of Human Rights and Fundamental Freedoms also protects the human rights of asylum seekers.
4. All the presented systems are using detention of asylum seekers in specific cases, is not in line with international standards. In the case when detention is absolutely necessary, it should be resorted for a minimal pe-

- riod, but only after full consideration of all possible alternatives – according with UNCHR Guidelines.
5. All that countries provides social assistance and basic health care to asylum seekers; their children have the possibility to educate themselves, free of charge, without discrimination up to 16 years (in Belgium, the education is compulsory until 18 years).
 6. Some EU countries allow asylum seekers to work during the procedure. Work permission on the basis of individual authorisation is granted in Finland.
 7. Right of family reunification is recognized.
 8. In some countries they are specialised centres for unaccompanied and separated children (Denmark, Finland, Belgium). Appointed guardian assists them during the procedure or until family reunification.
 9. In legislations there are no special provisions for female asylum seekers. The recognition of female-specific problems regarding the asylum procedure is included in a number of international documents (e.g. Executive Conclusions No. 64 and 73, UNHCR Guidelines on the Protection of Refugee Woman UNHCR Guidelines on Sexual Violence, ECRE 1997 Position on Asylum Seeking and Refugee Woman).
 10. Asylum seekers are free to move within the country.
 11. All the asylum seekers have right to lodge an appeal against the negative decision on their asylum application.
 12. The legal aid is free of charge during the regular status determination procedure.
-

References:

1. *Liebaut, F.: Legal and social conditions for asylum seekers and refugees in western European countries, fourth edition. Danish Refugee Council, May 2000, Copenhagen.*
2. *United Nations High Commissioner for Refugees – Reception standards for asylum seekers in the European Union, July 2000, Geneva.*
3. *Danish Immigration Service – Asylum in Denmark, June 1999.*
4. *The 1951 Geneva Convention on Refugees and 1967 New York Protocol.*
5. *The Dublin Convention, June 1990.*
6. *Council Regulation /EC/No. 231/1995 determining the Third Countries whose Nationals must be in Possession of Visas when Crossing the External Borders of the Member States.*
7. *The Schengen Agreement – 1999/436/EC*

Resumé:

Valentina Petrus: *Azylové procedúry v niektorých krajinách Európskej únie*

Dánsko

Legislatívny rámec

Ženevská konvencia z roku 1951 a Newyorský protokol z roku 1967;
Cudzinecký zákon č. 226/1983 s dodatkami;
Integračný zákon č. 474/1998;
Zákon o repatriácii č. 353/1999;
Dublinská konvencia;
Schengenská dohoda, ktorá vstúpila do platnosti v marci 2001.

Považuje sa za mimoriadne dôležité, aby bola určená identita žiadateľa o azyl a jeho trasa príchodu do Dánska. Ak *Dánsky imigračný úrad (DIS – Danish Immigration Service)* nemôže rozhodnúť pri vstupe, môže byť žiadateľ zadržaný, pokiaľ požadované informácie nie sú k dispozícii.

Žiadatelia o azyl, ktorí nie sú zamietnutí už na hranici, môžu vstúpiť na územie Dánska a zaregistrovať sa v registračnom centre Sandholm blízko Kodane. Žiadatelia sú povinní vyplniť dotazník s podrobnými osobnými údajmi a dôvodmi, pre ktoré žiadajú o azyl. Všetci žiadatelia absolvujú interview s pracovníkom Dánskeho imigračného úradu, v ktorom majú možnosť doplniť a vysvetliť údaje v dotazníku. Na základe týchto informácií sa žiadatelia rozdelia na kandidátov zrýchlenej procedúry, v prípade, že ich žiadosť je výrazne neopodstatnená, a účastníkov regulárnej azylovej procedúry.

Procedúra prijatia

Táto prax sa uplatňuje len v prípadoch „bezpečných tretích krajín“ a transferov podľa Dublinskej konvencie. V prípadoch, v ktorých nie je jednoznačne určená identita žiadateľa o azyl a jeho trasa príchodu do Dánska, žiadateľ je zadržaný a Dánsky imigračný úrad musí rozhodnúť do troch mesiacov. Žiadateľ o azyl sa môže proti rozhodnutiu Dánskeho imigračného úradu odvolať na ministerstvo vnútra, toto odvolanie ale nemá suspenzačný efekt, a ak žiadateľa nie je možné vrátiť do „bezpečnej tretej krajiny“, bude doporučený na azylovú procedúru.

Po policajnej registrácii absolvujú žiadatelia rozhovor s pracovníkom Dánskeho imigračného úradu a v prípade, že ich tento rozhovor kvalifikuje ako žiadateľov s „výrazne neopodstatnenou“ žiadosťou, sú postúpení na konfrontačné hodnotenie *Dánskeho utečeneckého výboru* kvôli nezávislému

hodnoteniu. Ak tento Výbor (*DRC – Danish Refugee Council*) nesúhlasí s rozhodnutím DIS, môže toto rozhodnutie vetovať. Toto je unikátny fenomén medzi európskymi azylovými procedúrami. DRC je čiastočne financovaný zo strany štátu, ak vetuje rozhodnutie, Dánsky imigračný úrad posunie prípad do roviny bežnej zistovacej procedúry. V roku 1999 napr. vetoval Dánsky utečenecký výbor 17 percent prípadov. Voči negatívnemu rozhodnutiu vo veci „výrazne neopodstatnenej“ žiadosti zo strany Dánskeho utečeneckého výboru neexistuje odvolanie a zamietnutý žiadateľ o azyl musí okamžite opustiť krajinu.

V dánskej klasifikácii sú „bezpečné tretie krajiny pôvodu“ nasledovné: všetky európske krajiny, USA, Kanada, Austrália, Nový Zéland, Japonsko, Benin, Ghana, Nigeria, Senegal, Tanzánia.

Regulárna procedúra zistovania skutočností

Počas bežnej zistovacej procedúry je žiadateľ v styku s Dánskym imigračným úradom, ktorý rozhoduje v prvej inštancii. Ak je rozhodnutie v rámci normálnej procedúry negatívne, automaticky sa podáva odvolanie na RAB (*Refugee Appeals Board – Rada pre odvolania utečencov*). Pri normálnej procedúre má odvolanie suspenzačný/pozastavujúci efekt a každý žiadateľ o azyl má nárok na právneho zástupcu, ktorého prideliť a platí štát.

Vypočúvania pred Radou vyžadujú fyzickú prítomnosť azylanta a jeho právneho zástupcu, a nie sú verejné. Rozhodnutie Rady je konečné, a nepodlieha možnosti odvolania. Dánsky utečenecký výbor poskytuje informácie a právnu pomoc všetkým žiadateľom o azyl počas celej azylovej procedúry. Zamietnutý žiadateľ sa s cudzineckou políciou dohodne na čase a spôsobe svojho návratu. Dánsky štát platí spiatočné lístky a poskytuje vreckové len v prípade úplnej finančnej núdze žiadateľa.

Sociálne podmienky žiadateľov o azyl má v kompetencii dánsky Červený kríž, ktorý poskytuje ubytovanie a medicínsku starostlivosť v špecializovaných utečeneckých centrách. Tento systém zahŕňa aj školskú dochádzku a sociálno-psychologickú starostlivosť o obeť mučenia a vojny. Azylanti nemajú prístup k platenej práci a štandardnému dánskemu vzdelávaciemu systému.

Fínsko

Legislatívny rámec

Ženevská konvencia z roku 1951 a Newyorský protokol z roku 1967;
Cudzinecký zákon č. 378/1991 s dodatkami;

Integračný zákon č. 493/1999;

Dublinská konvencia;

Schengenská dohoda, ktorá vstúpila do platnosti v marci 2001.

Konvenčný utečenecký status sa vymedzuje za podmienok garantovaných definíciou utečenca v Ženevskej konvencii, na základe potreby ochrany môže byť vydané aj povolenie k pobytu *de facto*. Za určitých podmienok je možné poskytnúť povolenie k pobytu z humanitárnych dôvodov. Status *de facto* znamená, že dané osoby majú právo na rekonštrukciu rodinných pomerov (prijatie členov rodiny) a sociálne výhody v takej miere ako utečenci spadajúci pod Konvenciu. Utečencov je možné zadržiavať na hraniciach, pokiaľ nie je jasná ich identita a trasa, ktorou sa dostali do krajiny. Ak je v súlade s Dublinskou konvenciou zodpovedný za posudzovanie ich žiadosti iný štát, azylant sa odsunie do danej krajiny. Z týchto dôvodov je mimoriadne dôležité identifikovať trasu príchodu do krajiny.

Vo Fínsku je možné požiadať o azyl vo forme písomnej žiadosti pri pasovej kontrole, na polícii alebo priamo v Imigračnom úrade čo najskôr po príchode do Fínska. Polícia vypočuje žiadateľa v zmysle jeho identifikácie, trasy príchodu a dôvodov, pre ktoré vo Fínsku žiada o azyl. Správu zašle na Imigračný úrad. Ak žiadatelia prichádzajú z „bezpečnej krajiny“, interview prebehne rýchlo. V poslednom čase bol tento urýchlený priebeh aplikovaný v prípade slovenských a poľských Rómov, žiadajúcich o azyl vo Fínsku.

Výrazne nepodložená/neodôvodnená žiadosť

V zmysle fínskej azylovej legislatívy je žiadosť o azyl výrazne neodôvodnená ak:

- dôvody pre azyl nie sú v súlade s dôvodmi uvedenými v Ženevskej konvencii,
- žiadateľ o azyl má sklon zneužívať azylovú procedúru,
- žiadateľ prichádza z krajiny, kde mu bola poskytnutá ochrana,
- žiadateľ bol poslaný do iného štátu v súlade s Dublinskou konvenciou.

Fínsko nemá zoznam „bezpečných tretích krajín“ a posudzuje bezpečnosť krajiny individuálne. Bolo to tak aj v prípade slovenských rómskych žiadateľov o azyl, ktorí cestovali do Fínska cez Českú republiku. V prvej inštancii rozhodne Imigračný úrad o statuse/štatúte žiadateľa v zmysle definície utečenca. Všetky negatívne posudky sa automaticky posielajú na preskúmanie *Helsinskému správnomu súdu*. Rozhodnutia súdu sú konečné a môžu byť nasledovné:

- Súd súhlasí s rozhodnutím Imigračného úradu a voči tomuto finálnemu rozhodnutiu neexistuje odvolanie.
- Súd nesúhlasí s rozhodnutím Imigračného úradu a vráti prípad späť na Imigračný úrad s odporúčaním opravného rozhodnutia.

Žiadateľ o azyl sa môže odvolať voči rozhodnutiu Imigračného úradu do 30 dní od upovedomenia o rozhodnutí, v takom prípade má odvolanie pozastavujúci charakter. Počas azylovej procedúry má azylant nárok na bezplatnú právnu pomoc. Ak je konečné rozhodnutie negatívne, žiadateľ môže opustiť Fínsko, alebo opätovne požiadať o azyl v prípade, že jeho osobná situácia alebo situácia v krajine pôvodu sa medzičasom dramaticky zmenila. Azylanti poberajú právnu pomoc z *Utečeneckého poradného centra (Refugee Advice Center)*, ktorú platí štát. Ak žiadateľ o azyl v prípade zamietnutia jeho žiadosti odmietne opustiť teritórium Fínska, fínske authority použijú donucovacie prostriedky a vyhostia ho násilu. Ak nemá financie na zaplatenie dopravy, Fínsko mu poskytne limitovanú finančnú pomoc. Zadržanie sa používa v prípade pripravovaného vyhostenia zamietnutých žiadateľov o azyl. Zadržaní cudzinci majú nárok na komunikáciu s advokátom a ombudsmanom pre cudzincov. Podľa fínskeho azyloveho práva nie je možné požiadať o azyl vo Fínsku zo zahraničia.

Znovuzjednotenie rodiny je možné na základe Ženevskej konvencie a fínskeho cudzineckého zákona, a žiadosť o prijatie rodinných príslušníkov musí byť iniciovaná a doručená osobou žijúcou vo Fínsku.

Sociálne podmienky pre žiadateľov o azyl

Žiadatelia o azyl môžu zostať v prijímacom centre, alebo sa ubytovať podľa vlastného výberu. Prijímacie centrá sú štátne, komunálne, v kompetencii fínskeho Červeného kríža a jedno v kompetencii mimovládnej organizácie. Po troch mesiacoch azylovej procedúry môžu požiadať o zamestnanie. Pracovné povolenie sa vydáva v prípade, že dané miesto nemôže obsadiť fínsky štátny príslušník alebo cudzinec s povolením k pobytu. Deti majú prístup k fínskemu školstvu bezplatne do veku 16 rokov, azylanti majú zaručenú pohotovostnú lekársku starostlivosť bezplatne. Žiadatelia o azyl, chránení Dublinskou konvenciou, majú tie isté práva a povinnosti ako ostatní žiadatelia.

Švédsko

Legislatívny rámec

Ženevská konvencia z roku 1951 a Newyorský protokol z roku 1967;
Cudzinecký zákon z roku 1989 s dodatkami;

Dublinská konvencia.

Status utečenca je vymedzený v zákone o cudzincoch rovnakými limitmi ako v Ženevskej konvencii. Zákon o cudzincoch tiež kategorizuje osoby vyžadujúce ochranu, aj dočasnú ochranu, nasledovne:

- osoby s oprávnenými obavami o svoj život, ohrozené trestom smrti alebo mučením v krajine pôvodu,
- osoby vyžadujúce ochranu pred ozbrojeným konfliktom alebo následkami prírodnej katastrofy v krajine pôvodu,
- osoby prenasledované v krajine pôvodu kvôli sexuálnej orientácii.

Dočasná ochrana trvá 2 roky a môže byť predĺžená o ďalšie dva roky. Osoby spadajúce pod dočasnú ochranu majú právo na povolenie k pobytu, na pracovné povolenie, ako aj na zjednotenie rodiny – ako v prípade kosovských Albáncov. Po uplynutí tejto lehoty, v prípade, že sa odmietnu vrátiť domov, je potrebné podať žiadosť o azyl. Žiadosť o azyl sa podáva *Národnej migračnej rade*. Pohraničná polícia nie je kompetentná rozhodnúť o vstupe na švédске územie. Povinná je identifikácia žiadateľa o azyl – otlčky prstov, fotografie, jazykový test.

Výrazne neodôvodnené žiadosti

V rámci ustanovení Zákona o cudzincoch znamená výrazne neopodstatnená žiadosť nasledovné:

- žiadateľ o azyl pochádza z krajiny, kde sa rešpektujú ľudské práva,
- žiadateľ o azyl prichádza do Švédska cez bezpečné územie,
- žiadateľ o azyl môže byť v zmysle Dublinskej konvencie umiestnený v inej európskej krajine.

Rozhodnutie o výrazne neodôvodnenej žiadosti je v kompetencii Národnej migračnej rady a je možné sa proti nemu odvolať na *Cudzineckú odvolaciu radu*. Toto odvolanie nemá suspenzačný charakter, na dosiahnutie pozastavenia konania v súvislosti so zamietnutím žiadosti o azyl z daných dôvodov je potrebné podať špeciálnu žiadosť o pozastavenie. V praxi je úspech takéhoto konania zriedkavý a azylant je často zadržaný.

Regulárna procedúra zisťovania skutočností

V prvom stupni konania je Národná migračná rada kompetentná rozhodnúť o samotnej žiadosti o azyl, proces nie je časovo ohraničený a trvá obyčajne okolo 6 mesiacov. Proti negatívnym rozhodnutiam existuje možnosť odvolania na Cudzineckú odvolaciu radu do troch týždňov od doručenia

rozhodnutia. Odvolanie má pozastavujúci charakter. Počas celého procesu majú azylanti k dispozícii bezplatnú právnu pomoc a tlmočenie platené štátom. Konečné negatívne rozhodnutie sprevádza vždy súdny príkaz na odsun zo švédskeho teritória. Žiadosti o azyl nie je možné doručiť zo zahraničia, s výnimkou žiadosti o znovuzjednotenie rodiny, ktorú akceptujú švédske zastupiteľské úrady.

Sociálne podmienky žiadateľov o azyl

Azylanti sú umiestnení v centrách, ktoré prevádzkuje Národná migračná rada, ale vo vlastnej réžii môžu bývať i mimo týchto centier. Frekventanti týchto centier poberajú mesačné dávky na potraviny. Žiadatelia o azyl nedostávajú pracovné povolenie, sú povinní zúčastňovať sa na aktivitách, ktoré sa organizujú v záchytnom centre, a jazykových kurzoch. Deti do 16 rokov majú právo na vzdelávanie.

Belgicko

Legislatívny rámec

Ženevská konvencia z roku 1951 a Newyorský protokol z roku 1967;
Cudzinecký zákon s dodatkami;
Dublinská konvencia;
Schengenská dohoda.

V súlade s belgickou legislatívou jediný platný status je štatút utečenca podľa Konvencie. Cudzinecký úrad má právo rozhodnúť o vstupe na belgické územie. Žiadatelia o azyl, ktorí nemajú príslušné cestovné dokumenty, potrebné na legálny vstup do Belgicka, môžu byť zadržaní. Belgická legislatíva implementovala Dublinskú konvenciu a predbežným stupňom azylovej procedúry je určenie štátu, ktorý má prednostnú povinnosť zaoberať sa touto žiadosťou. Ak vyšetrovanie ukáže, že Belgicko nie je povinné zaoberať sa žiadosťou, azylant je odsunutý na územie príslušného štátu.

Žiadosti o azyl a vstup na územie Belgicka sa zamietajú hlavne v nasledovných prípadoch:

- žiadosť nie je založená na podmienkach a kritériách Ženevskej konvencie z roku 1951,
- ak žiadateľ bol odsunutý z územia Belgicka,
- ak je žiadosť výrazne neodôvodnená – žiadateľ nemá vážne dôvody predpokladať, že jeho zdravie a život sú v ohrození podľa kritérií článku 1A / 2/ Ženevskej konvencie,

– ak žiadateľ odmieta spolupracovať s úradmi a pod.

Cudzinecký úrad rozhodne o prijateľnosti žiadosti. V prípade, že žiadateľ nemá cestovné dokumenty a jeho identita sa nedá zistiť, môže byť zadržaný. Ak žiadosť nie je akceptovateľná, žiadateľ o azyl nemá povolený vstup na belgické územie.

Keď je rozhodnutie o prijatí žiadosti negatívne v prvom konaní, žiadateľ môže podať odvolanie na *Generálnu utečeneckú komisiu* do troch dní od doručenia rozhodnutia o neprijatí žiadosti. Toto odvolanie má suspenzačný charakter. Zamietnutie odvolania sa môže postúpiť vo forme ďalšieho odvolania na *Štátnu radu*, ale v tomto prípade odvolanie nemá pozastavujúci charakter. Ak táto inštancia zamietne odvolanie, žiadateľ môže byť vrátený buď do krajiny, ktorú opustil, alebo krajiny pôvodu.

Bežná procedúra

Ak je rozhodnutie v prvom konaní negatívne, žiadateľ o azyl môže podať odvolanie na *Radu pre odvolania utečencov* do 15 dní od oboznámenia s rozhodnutím. Odvolanie má pozastavujúci charakter. Rozhodnutie Rady je tiež možné postúpiť na preskúmanie Štátnej rade, to ale nemá pozastavujúci charakter, nakoľko Štátna rada je kompetentná preskúmať v administratívnom postupe legálnosť rozhodnutia, a nie posudzovať faktickú stránku prípadu. Počas celého procesu majú žiadatelia o azyl k dispozícii bezplatnú právnu pomoc. Zamietnutí žiadatelia musia opustiť krajinu. Žiadosť o azyl nie je možné podať zo zahraničia. Utečenci spadajúci pod kritériá Konvencie majú nárok na znovuzjednotenie rodiny po priznaní utečeneckého štatútu.

Sociálne podmienky

Žiadatelia o azyl majú možnosť voľného výberu miesta svojho pobytu, ale sú registrovaní v prijímacích centrách. Žiadatelia, ktorí sú povinní opustiť krajinu z dôvodu neprijateľnosti ich žiadosti o azyl, nedostávajú sociálnu pomoc. Žiadatelia počas tejto procedúry nemajú možnosť pracovať. Deti majú prístup k belgickému školskému systému, dospelí majú k dispozícii vzdelávacie programy a jazykové kurzy vo francúzštine a flámčine. Prijímacie centrá poskytujú základnú zdravotnú starostlivosť.*

* *resumé: Soňa Časnochová*